

Kunden og BIR

**Rettleiar til forskrift om handtering av
avfall frå hushald**

Innhald

Om BIR.....	3
Formålet med rettleiaren	4
Korleis rettleiaren er bygd opp.....	4
Kapittel 1: Innleiande informasjon	5
Formål og verkeområde	5
Definisjonar	5
Kapittel 2: Ansvar til kommunens	8
Relevante rettskelder.....	8
Om det ansvaret kommunen har	8
Spesielt om einerett og krav til samtykke	8
Kapittel 3: BIRs plikter	10
Innsamling av hushaldsavfall.....	10
Oppsamlingseiningar, returpunkt, attvinningsstasjonar m.m.	10
Rettleiings- og informasjonsansvar	12
Avgrensing mot investering i og drift av avfallssystem.....	13
Kapittel 4: Plikter for abonnenten og kunden.....	13
Abbonenten/kunden sin bruk av tenesta.....	13
Plikt til å betale avfallsgebyr.....	14
Rettleiing for handtering av oppsamlingseiningar	17
Abbonenten sitt ansvar for oppsamlingseininga	18
Særlege retningslinjer eller avtalar knytte til bossug, nedgravne fellesløysingar og liknande.....	20
Kapittel 5: Teknisk informasjon.....	21
Krav om renovasjonsteknisk plan.....	21
Køyring på privat veg.....	21
Kapittel 6: Administrative reglar	23
Avfallsgebyr	23
Kontroll og handheving av forskrifta	24
Enkeltvedtak og klage.....	25
Forskrifta i høve til anna lovgiving.....	25
Tilhøvet til andre styringsorgan og etatar	26

Om BIR

BIR er ei forkorting for Bergensområdet interkommunale renovasjonsselskap. BIR er eitt av dei største renovasjonsselskapa i Noreg og er ansvarleg for den lovpålagde innsamlinga av hushaldsavfallet til dei nesten 350 000 innbyggjarane i dei ni kommunane som eig BIR.¹

Funksjonen BIR har som interkommunalt selskap, følger av [forureiningslova § 30](#). Denne føresegna gir kommunane ansvaret for å samle inn hushaldsavfall og er grunnen til at BIR i si tid blei oppretta. Ved at eigarkommunane våre har tildelt BIR einerett, har BIR fått rett til å samle inn og behandle hushaldsavfall for alle innbyggjarane i dei ni kommunane. Dette inneber at ingen andre enn BIR kan samle inn hushaldsavfall i desse kommunane. Den eineretten som BIR har fått frå eigarkommunane, er gitt vidare til relevante dotterselskap. Dette gjeld særleg BIR Privat, som skal ha den praktiske gjennomføringa av det ansvaret kommunen har etter forureiningslova.

BIR som konsern består av fleire selskap som har ulike oppgåver innanfor avfallshandtering: Liste opp selskap og oppgåver med lenkjer.

¹ Askøy, Bergen, Fusa, Kvam, Os, Osterøy, Samnanger, Sund, og Vaksdal.

Formålet med rettleiaren

Forskrift om handtering av avfall frå hushald er gitt med heimel i forureiningslova § 30. Forskrifta er eit kommunalt vedtak og gjeld rettar og plikter for BIR som tenesteleverandør og abonnenten/kunden som mottakar. Forskrifta gjeld i den aktuelle kommunen som har vedteke forskrifta.²

Rettleiaren er utarbeidd av BIR og er ikkje ein del av forskrifta. Han gjer likevel greie for korleis BIR tolkar reglane i forskrifta, og han gjer greie for kva praksis BIR har når avfall skal samlast inn, og når BIR skal ta seg av andre funksjonar som er delegerte i samsvar med forskrifta. Vi håper at brukarane av rettleiaren får svar på spørsmål som ikkje kjem klart fram i forskrifta.

Det er eit mål at rettleiaren skal vere tilgjengeleg på nett og lett å bruke. Innhaldet blir halde oppdatert.

Vi ber om tilbakemeldingar på innhaldet i rettleiaren, og om det er noko vi bør gjere tydelegare.

Korleis rettleiaren er bygd opp

Rettleiaren følgjer same strukturen som kapitla i forskrifta. Vi vonar at dette skal gjere det lett å finne fram til relevant informasjon. Til kvart kapittel er det oppgitt relevante rettskjelder med link til Lovdata.

² Dette vil i praksis vere kommunane som eig BIR, jf. note 1.

Kapittel 1: Innleiande informasjon

Relevante rettskilder: Forureiningslova §§ 30, 31, 32 og 33.

Forskrift om handtering av avfall frå hushald §§ 1 og 2.

Formål og verkeområde

Forskrift om handtering av avfall frå hushald er ei kommunal forskrift gitt med heimel i forureiningslova § 30. Forskrifta gjeld for BIR og innbyggjarane i dei aktuelle eigarkommunane.

Forureiningslova kapittel 5 har reglar om avfall (blant anna eit generelt forbod mot forsøpling i § 28). I dette kapittelet står § 30, som pålegg kommunane ansvaret for å samle inn hushaldsavfall.

§ 1 i forskrifta presiserer kva ansvar og mål kommunen har for å samle opp, samle inn og behandle avfallet innanfor området til kommunen.

§ 1 i forskrifta gjer også ei avgrensing mot næringsavfall. Denne avfallstypen blir ikkje omfatta av ansvaret som forureiningslova § 30 pålegg kommunen. Næringsavfall blir derfor ikkje regulert i forskrifta. Skiljet mellom hushaldsavfall og næringsavfall er nærare forklart i avsnittet om hushaldsavfall nedanfor.

I denne samanhengen presiserer vi likevel at den som har næringsavfall, sjølv er ansvarleg for å levere inn eller inngå henteordningar for næringsavfallet, medrekna farleg avfall. Dette inneber også at den som har avfall, er ansvarleg for at det går til tillate behandlingsanlegg eller anna godkjend sluttbehandling. Somme typar næringsavfall kan leverast til BIRs mottaksanlegg på særlege vilkår.

Utanom denne forskrifta kan kvar enkelt kommune også ha anna regulering for avfallsområdet. Førespurnader om desse forskriftene må de rette til kommunen.

Definisjonar

§ 2 i forskrifta definerer fleire sentrale omgrep som blir brukte i forskrifta. Sidan nokre av definisjonane er samansette og ein må sjå dei i ein bestemt samanheng, skal vi kommentere desse nedanfor.

HUSHALDSAVFALL

Omgrepet hushaldsavfall skil seg ut frå dei andre definisjonane i § 2 sidan dette omgrepet er sentralt for å fastsetje rammer både for det ansvaret kommunen har etter forureiningslova § 30, og for verkeområdet for forskrifta. Avfall som ikkje blir definert som hushaldsavfall og dermed fell utanfor forskrifta, er for eksempel ikkje gebyrpliktig.

Omgrepet hushaldsavfall består av fleire element. For det første er det avgrensa i høve til anna forureining ved at det blir presisert at det er avfall som blir regulert. Avfall er definert som «kasserte løssørgjenstander eller stoffer»³. Med «kassert» meiner vi her gjenstandar som eigaren eller brukaren har gitt opp; eller sagt på ein annan måte: gjenstandar som eigaren eller brukaren ønskjer å kvitte seg med fordi dei ser på gjenstanden som overflødig og/eller ubrukeleg. Gjenstandar som

³ Forureiningslova § 27, 1. ledd.

eigar/brukar ikkje definerer som avfall, kan for eksempel komme inn under andre innsamlingsordningar, som Fretex, UFF og loppemarknader.⁴

Vidare er det avgrensa ved at den innsamlinga som blir omfatta av forskrifta, berre gjeld avfall frå hushald. Hushaldsavfall er definert i § 2 i forskrifta, og omfattar alt avfall frå bustad. Merk at definisjonen er uavhengig av om avfallet får plass i oppsamlingseininga. Dersom hushaldsavfall ikkje får plass i oppsamlingseininga som er knytt til bueninga, er abonnenten/kunden ansvarleg for å levere avfallet til returpunkt, attvinningsstasjon eller andre avfallsinnsamlarar som har samtykke til å samle inn hushaldsavfall. (Sjå side 8.)

Bustad er også definert i § 2 i forskrifta. Kjernen i denne definisjonen er at bustaden kan ha fleire bueningar som gir rom for kvile og matstell.

Det er viktig å merke seg at denne definisjonen også omfattar fritidseigedommar, som hytter, naust og brakker. Når det gjeld bueningar som også kan brukast som anna enn bustad, gjeld det eit krav om at eininga må vere brukt som bustad i meir enn tre månader. For bueningar som i utgangspunktet skal brukast som bustad, gjeld likevel definisjonen frå det tidspunktet bustaden blir teken i bruk.

Den viktigaste avgrensinga mot definisjonen av hushaldsavfall, og dermed mot verkeområdet for forskrifta, er næringsavfall. Dette er i praksis avfall frå offentlege eller private verksemdar, organisasjonar, foreiningar og institusjonar. Vi presiserer at farleg avfall kan oppstå både i hushald og i næring. §§ 4 og 5 i forskrifta regulerer korleis farleg avfall frå hushald skal handterast. Det blir nærare omtalt i kapittel 3 og 4 i rettleiaren.

SÆRLEG OM MOBILE BUEININGAR

Campingvogner, mobile brakker og båtar kan definerast som buening og dermed bli omfatta av forskrifta. Vilåret er likevel at eininga gir rom for kvile og matstell, og at ho har hatt funksjon som buening i tre månader eller meir.

KUNDE ELLER ABONNENT

Forskrifta skil mellom omgrepa abonnent og kunde. Abonnent er den personen eller verksemda som eig eller festar grunneigedommen som bustaden står på. Kunde er den personen som avfallet oppstår hos.

Skiljet mellom abonnent og kunde er viktig for dei pliktene som forskrifta fastset i kapittel 4, §§ 4 og 5. Mange av pliktene fell saman for abonnent og kunde, men det er abonnenten som har plikt til å betale avgiftsgebyr, og som er ansvarleg for oppsamlingseiningane og tap som oppstår som følge av aktlaus bruk.

OPPSAMLINGSEININGAR

⁴ Kassert gjenstandar, klede m.m. frå for eksempel Fretex eller loppemarknad blir definerte som næringsavfall.

Den klassiske oppsamlingseininga for hushaldsavfall er behaldarar og BIR-sekker. Den definisjonen BIR nyttar på oppsamlingseining, er likevel ikkje avgrensa til desse to alternativa, men omfattar også oppsamlingseiningar som behaldarar ved returpunkt, konteinarar, bossug og nedgravne løysingar. Dette området utviklar seg stadig, og BIR kjem til å ta i bruk nye løysingar i tida framover.

Kapittel 2: Ansvar til kommunens

Relevante rettskilder: Forureiningslova §§ 30 og 34.

Forskrift om handtering av avfall frå hushald § 3.

Om det ansvaret kommunen har

Kommunen har ansvaret for å samle inn hushaldsavfallet.⁵ Historisk er det også kommunen som har utført denne innsamlinga.

Krav til kvalitet og kostnadseffektivitet i tilknytning til offentlege tenester har i dei seinare åra ført til at mange kommunar har vurdert om det finst alternative måtar å organisere renovasjonsverksemda på. Fleire har i samband med dette funne det formålstenleg å opprette eigne selskap. Dette kan vere interkommunale selskap eller aksjeselskap som éin eller fleire kommunar eig.⁶

Forureiningslova byggjer blant anna på prinsippet om at forureining og avfallsproblem først og fremst skal løysast ved kjelda, og at den som ureinar, skal bere kostnadene ved å hindre eller avgrense avfallsproblema.

Når det gjeld å handtere hushaldsavfall har desse prinsippa komme til uttrykk ved at alle bustader i kommunen skal vere knytte til den kommunale innsamlingsordninga for hushaldsavfall.

Alle som produserer hushaldsavfall, skal vere med og dekkje kostnadene for renovasjonsordninga ved at dei betaler avfallsgebyr. I forskrifta er ansvaret for å betale avfallsgebyr knytt til abonnenten på grunnlag av opplysningar i grunnboka.

Spesielt om einerett og krav til samtykke

Som nemnt i punktet over, har kommunen ansvar for all innsamling av hushaldsavfall. Dersom andre skal samle inn hushaldsavfall, må det liggje føre eit eksplisitt løyve frå kommunen.⁷

Kommunane Askøy, Bergen, Fusa, Kvam, Os, Osterøy, Samnanger, Sund og Vaksdal har gitt BIR einerett til å samle inn i desse kommunane. Tildeling av einrett føreset at kommunane ikkje kan gi andre aktørar løyve til å samle inn hushaldsavfall.

Det kan likevel oppstå situasjonar der det er formålstenleg at andre aktørar enn BIR samlar inn. I desse tilfella har kommunen gjennom forskrift delegert mynde til BIR, slik at BIR kan vurdere søknader og eventuelt gi samtykke.

Eit eksempel på ein situasjon der det kan vere formålstenleg at andre enn BIR samlar inn hushaldsavfall, er der abonnent/kunde har leigd ein konteinar for å kvitte seg med større gjenstandar – trevirke, møbel osv., eller farleg avfall og elektrisk og elektronisk avfall (EE-avfall). Når avfallet har oppstått i ein bustad, blir det definert som hushaldsavfall. Selskapet som leverer konteinaren, skal da ha samtykke for å kunne samle inn dette avfallet.

⁵ Dette er slått fast i forureiningslova § 30, 1. ledd.

⁶ Som nemnt i innleiinga er BIR eit aksjeselskap som er eigd av ni kommunar.

⁷ Forureiningslova § 30, 3. ledd, 2. setning.

Grunngivinga for krav om samtykke er at kommunane skal kunne sikre at dei oppfyller det ansvaret som forureiningslova pålegg dei. Dette for å kunne føre kontroll med at innsamling og behandling av hushaldsavfall er forsvarleg ut ifrå krav knytte til miljø, økonomi og helse.

Kapittel 3: BIRs plikter

Relevante rettskilder: Forureiningslova §§ 30, 31, 32 og 33.

Forskrift om handtering av avfall frå hushald § 4.

Innsamling av hushaldsavfall

BIR har etter forskrifta som hovudansvar å samle inn hushaldsavfall i dei kommunane der forskrifta er vedteken. Denne tenesta tek utgangspunkt i at kvar bueining har oppsamlingseiningar for restavfall, papir/papp/drikkekartong og plastemballasje. Eininga blir tømd i renovasjonsbilar som køyrer i periodiske ruter.

Avfallshandtering er ei samfunnskritisk teneste. Helsestyresmaktene har derfor rådd til at oppsamlingseining for restavfall må tømast minimum éin gong i månaden. Jamleg tømning er viktig for å sikre reine og trivelege bumiljø.

Det å tømme og transportere vekk hushaldsavfallet jamleg er med andre ord ein viktig del av pliktene BIR har. Blir BIR hindra frå å komme på avtalt tømmedag av feilparkerte bilar, manglande brøyting/strøing, gravearbeid og liknande, skal BIR derfor prøve igjen innan tre vyrkedagar.

Dersom behaldaren ikkje blir tømd etter to forsøk på grunn av for dårleg vegstandard eller vinterføre, kan vi endre hentestad mellombels eller permanent. Ved slik endring varslar vi abonnenten om dette. Vi varslar med SMS og/eller talemelding.

Oppsamlingseiningar, returpunkt, attvinningsstasjonar m.m.

OPPSAMLINGSEININGAR

BIR eig og set ut oppsamlingseiningar til abonnentane. Standardbeholdar for éin husstand er 140 liter. Denne storleiken gjeld både for restavfall og papiravfall. For plastemballasje er det egne plastsekker. Sekker til plastemballasje er gratis, og dei kan de få i daglegvarebutikkar og på attvinningsstasjon.

Det er mogleg å bytte til oppsamlingseiningar som er betre tilpassa behovet til bustaden. Det er også høve til å kjøpe ekstra avfallssekker. Sjå i samband med dette på nettsidene til BIR eller ta kontakt med kundesenteret på telefon 815 33 030 eller e-post, bir@bir.no. Vi ber også nabolag som ønskjer felles oppsamlingseining, om å kontakte kundesenteret hos BIR.

BIR skal sjå til at alle eigarkommunane har attvinningsstasjonar som tek imot hushaldsavfall og farleg avfall som ikkje kan eller skal kastast i oppsamlingseininga. BIR skal også så langt det er praktisk mogleg, sjå til at alle kommunane har returpunkt for kjeldesorterte avfallstypar og hytterrenovasjon.

Nedanfor vil vi omtale dei nemnde ordningane meir utfyllande.

BOSSUG OG ANDRE LØYSINGAR FOR OPP- OG INNSAMLING AV HUSHALDSAVFALL

Bossug er eit transportsystem der avfallet blir transportert i røyr. Utgangspunktet er at restavfall og papiravfall blir kasta i eitt nedkastpunkt, som er felles for mange bueingar. I første omgang blir avfallet samla i ein lagringstank. Lagringstanken blir tømd av sugebil ved tilkoplingspunktet.

I tillegg til bossugløyseringar er det i bustadområde med mange bueingar aktuelt å tilby for eksempel nedgravne løyseringar eller komprimerande konteinrar.⁸

MATAVFALL OG BLEIER

Matavfall er som nemnt restavfall, og det skal ikkje leverast til returpunkt eller attvinningsstasjon. Matavfall kan komposterast, for eksempel i eigen hage. BIR har eiga ordning med tilskot til å kjøpe inn kompostbinge. Ved kompostering er det viktig at det skjer på ein forsvarleg og hygienisk måte.⁹

For å avgrense mengda restavfall gir BIR også tilskot til kjøp av tøybleier.

RETURPUNKT

BIR har lagt til rette for å levere glas- og metallemballasje. Ved utvalde punkt har vi også sett ut konteinrar for papir/papp/drikkekartong og konteinrar for plastemballasje. Dette er ei bringeordning der kundar kan levere kjeldesortert hushaldsavfall.

Dersom konteinrane er fulle, ber vi om at det blir meldt frå til BIR. Det er ikkje lov å plassere avfall utanfor konteinrane. Dette er i strid med forskrifta og gir grunnlag for at BIR kan krevje inn kostnadene med å rydde opp. Alvorlege brot på forskrifta kan føre til at BIR melder saka til politiet. Dei som bryt reglane og blir melde til politiet, kan bli straffa med bøter. Dersom forsøplingsproblema gjentek seg fleire gonger, kan BIR avgjere å fjerne eller å flytte returpunktet.

ATTVINNINGSTASJON

BIR har elleve attvinningsstasjonar, minst éin i kvar kommune. Sjå nettsidene våre for opningstider og prisar. På attvinningsstasjonen kan kundar levere hushaldsavfall som ikkje kan eller skal plasserast i oppsamlingseiningane.

Kundar som leverer avfall på attvinningsstasjonar, må betale etter faste takstar. Inntektene dekkjer delar av kostnadene som knyter seg til å behandle avfallet og til å drive stasjonen. Dei resterande kostnadene blir dekte via det ordinære avfallsgebyret. Grunngevinga for dette er prinsippet om at foreningar skal betale.¹⁰

Offentlege og private verksemdar kan også levere ein del avfallstypar til attvinningsstasjonane. Attvinningsstasjonane er delfinansierte av renovasjonsgebyret. For å hindre kryss-subsidiering i strid med EØS-avtalen er det ulike prisar for hushaldsavfall og næringsavfall.

FARLEG AVFALL OG ELEKTRISK- OG ELEKTRONISK AVFALL (EE-AVFALL)

⁸ Sjå også §§ 6 og 7 i forskrifta og omtalen av desse.

⁹ Helsestyresmaktene kan gripe inn i tilfelle der det er fare for liv og helse.

¹⁰ Prinsippet er henta frå foreiningslova. Det inneber at dei som leverer mykje avfall, skal betale for dette.

Abonnentar/kundar skal levere farleg avfall, EE-avfall m.m. på attvinningsstasjonane, eventuelt i egne konteinrar på utvalde bensinstasjonar. Burettslag kan på visse vilkår låne ein konteinrar for å samle inn farleg avfall kostnadsfritt. EE-avfall kan også leverast hos forhandlarar og i daglegvarebutikkar, (sjå www.bir.no for utfyllande oversikt).

BIR tek hand om det kommunale ansvaret ved å sjå til at det i kvar enkelt kommune finst tilstrekkeleg tilbod for å ta imot farleg avfall frå hushald og verksemder med mindre mengder farleg avfall. Mottaksplikta er avgrensa til inntil 400 kilo totalt per år for kvar som har avfall.¹¹ BIR tek også hand om kommunens mottaksplikt for kasserte elektriske og elektroniske produker¹² og kasserte PCB-holdige isolerglassruter¹³.

HYTTERENOVASJON

BIR har lagt til rette for at hyttekundane kan levere hushaldsavfallet sitt. Felles oppsamlingseiningar er plasserte ved punkt knytte til aktuelle hytteområde. Oppsamlingseininga skal berre brukast av hytteeigarane i området.

Vi ber om at de melder frå til BIR dersom behaldarane er fulle. Det er ikkje lov å plassere avfall utanfor behaldarane. Dette er i strid med forskrifta og gir grunnlag for at BIR kan krevje inn kostnadene ved å rydde opp. Alvorlege brot på forskrifta kan føre til at BIR melder saka til politiet. Dei som bryt reglane og blir melde til politiet, kan bli straffa med bøter. Dersom forsøplingsproblema gjentek seg fleire gonger ved eit punkt, kan BIR også avgjere å flytte returpunktet.

Rettleiings- og informasjonsansvar

BIR har rettleiingsplikt etter forvaltningslova på dei områda der vi har fått delegert heimel til å fatte enkeltvedtak. Dette er i praksis vedtak om avfallsgebyr og pålegg om å fjerne eller rydde opp i avfall.¹⁴

Sjølv om det er kommunane som har vedteke denne forskrifta, har BIR også, på grunn av kompetansen sin og verksemda si, god føresetnad for å informere og rettleie om praksis og sakstilhøve knytte til forskrifta. Denne rettleiaren er nettopp eit forsøk på å gi ei utfyllande framstilling av korleis BIR tolkar og praktiserer reglane i forskrifta.

For å formidle kunnskap om avfallshandtering generelt og verksemda vår spesielt, har vi lagt mykje informasjon ut på internettsidene våre: www.bir.no og på mobil.bir.no. Der finst blant anna ei oversikt over dei vanlegast stilte spørsmåla med svar. Vi gir også regelmessig ut kundebladet *Bossanova* for å oppdatere kundane våre.

Dersom tenestene våre blir endra, prøver vi etter beste evne å informere kundane våre på førehand.

For å svare på konkrete førespurnader har BIR Privat eit eige kundesenter med telefon 815 33 030, e-post bir@bir.no, og ei eiga facebookside: [facebook.com/BIRrenovasjon](https://www.facebook.com/BIRrenovasjon).

¹¹ Avfallsforskrifta § 11-10.

¹² Avfallsforskriften § 1-7.

¹³ Avfallsforskriften § 14-3.

¹⁴ Forvaltningslova § 1, siste setning.

Avgrensing mot investering i og drift av avfallssystem

Einerett til å samle inn hushaldsavfall gir ikkje plikt til å investere i eller drifte avfallssystem i utbyggings-, transformasjons- og fornyingsområde. Dette ansvaret ligg hos den aktuelle utbyggjaren og blir normalt løyst gjennom ein utbyggingsavtale¹⁵ mellom kommune og utbygger.

Sjå likevel krav til utarbeiding av renovasjonsteknisk plan i § 7 i forskrifta og kapittel 5.

Kapittel 4: Plikter for abonnenten og kunden

Relevante rettskilder: Forureiningslova §§ 30, 31, 33 og 34.

Forskrift om handtering av avfall frå hushald §§ 5 og 6.

Abbonenten/kunden sin bruk av tenesta

I Noreg har alle bustader og bueiningar plikt til å vere knytte til offentleg renovasjon. Når det gjeld hushaldsavfall, er rammene for denne plikta regulerte i forureiningslova kapittel 5, særleg §§ 28, 29 og 30. Plikt til å bruke kommunen sine renovasjonstenester går fram av §§ 5, 1. ledd og 5, 2. ledd i denne forskrifta.

KJELDESORTERING

BIR skil mellom mange ulike typar avfall. For ei enkel oversikt sjå sorteringsguiden frå BIR. Sjå også presiseringane i dette kapitlet.

BIR har som mål å leggje til rette for brukarvennlege løysingar for at det skal vere enkelt å levere sortert avfall. Vi samlar inn restavfall, papir, papp og drikkekartong, og plastemballasje ved bustaden eller fastsett innsamlingsstad. Dette gjeld med unntak for bykjernen i Bergen, der vi berre hentar restavfall hos kunden. Dette kjem blant anna av problem med plass og å komme seg fram. Abonnentar/kundar må derfor levere papir, papp, drikkekartong og plastemballasje til returpunkt eller attvinningsstasjon. Dette er kostnadsfritt.

For glas- og metallemballasje har BIR sett ut fleire returpunkt i dei aktuelle kommunane. EE-avfall (elektronisk avfall m.m.) skal leverast til forhandlarar av tilsvarande type produkt eller attvinningsstasjon. Batteri og lyspærer kan for eksempel leverast i mange daglegvarebutikkar. Dette er kostnadsfritt.

MERK: Vi er avhengige av at kunden kjeldesorterer rett. Blir for eksempel plast- eller papiravfallet ureina av restavfall, kan det ikkje nyttast til materialeattvinning, og det går da som restavfall til energianlegget.

PLASTEMBALLASJE

Ved plastinnsamling bruker vi hovudsakleg plastsekker. Hovudregelen er at all plastemballasje skal leverast i plastsekkene. Emballasjen må vere rein. Dersom du må bruke varmt vatn og/eller såpe for å gjere plasten rein, så kast han heller i restavfallet. Da blir plasten vunnen att som energi. Plast som ikkje er emballasjeplast, skal ikkje sorterast i plastavfallet. Sjå bir.no for tips om korleis du skal sortere plasten.

¹⁵ Plan og bygningslova kapittel 17, sjå spesielt § 17-3, 3. ledd.

Plastsekker kan de hente på alle attvinningsstasjonane til BIR og i dei fleste daglegvarebutikkane. Spør gjerne dei tilsette om du ikkje ser sekkene i butikken. Plastsekker set du ved sida av oppsamlingseininga for papiravfall på hendedagen for papir. Kundar med fellesløysing må via vaktmeister eller styret ta kontakt med BIR for å avtale henting.

PAPIR, PAPP OG DRIKKEKARTONG

Papir, papp og drikkekartong kastar du i oppsamlingseininga for papir, som blir tømd kvar fjerde veke. Papir er stort sett aviser, magasin, tidsskrift og reklame. Papir, papp og drikkekartongar legg du rett i oppsamlingseininga utan plastpose. Dersom papiret blir vått, aukar bakterieveksten. Dette gir dårleg kvalitet på returpapiret som skal resirkulerast. Set derfor ikkje papir eller papp utanfor oppsamlingseiningane.

NB! Det er kostnadsfritt å få opp til éin 240 liters papirbeholdar per bueining.

AVFALL SOM IKKJE BLIR SAMLA INN FRÅ BUSTADEN

Hushaldsavfall som ikkje kan plasserast i restavfallet eller dei andre returordningane, skal du levere til attvinningsstasjonane.

I praksis er dette ofte kvitevarer, elektriske apparat, møbel og inventar, trevirke, gips, metall, asbest/eternitt, tekstil/skotøy, hageavfall og farleg avfall.

For meir informasjon om kva som kan kjeldesorterast, kva avfallstypar som skal kastast kvar, og kva som skjer etter at avfallet er levert, viser vi til bir.no og «Det nytter».

Plikt til å betale avfallsgebyr

Forureiningslova § 34, 4. ledd slår fast at «gebyr skal betales av den som eier en eiendom, som omfattes av ordning for innsamling av avfall ...». Rammene for å betale gebyr er nærare presiserte i § 5, 3. og 4. ledd, § 9 og § 12 i forskrifta.

I alle BIR-kommunane utanom Bergen blir abonnentane fakturerte etter kor mange gonger restavfallet blir tømt. Det er lagt inn eit minimumsgebyr som sikrar at abonnenten betaler for tømning minst éin gong i månaden. For å lese meir om betalingsmodellen sjå bir.no/husholdningskunder.

I Bergen kommune blir restavfallet tømt minimum kvar 14. dag. Behaldarar for papir, papp, drikkekartong og plastemballasje blir tømd minimum kvar fjerde veke.

Alle abonnentar med bustader som produserer hushaldsavfall, skal betale gebyr. Sjå i samband med dette definisjonen i § 2 i forskrifta og i kapittel 1 i rettleiaren.

Abonnenten pliktar å halde seg oppdatert om kor mange bueiningar som er registrerte på eigedommen hans eller hennar i BIR-registeret. Opplysningane skal normalt stå på fakturaen. Dersom opplysningane er uklare eller ikkje stemmer med tilhøva slik dei faktisk er, kan du kontakte kundesenteret i BIR.

(For nærare informasjon om korleis gebyra blir fastsette og kravde inn, sjå kommentarar til §§ 9 og 12 i forskrifta nedanfor.

GENERELT OM FRITAK FRÅ PLIKT TIL Å BETALE GEBYR

Det generelle utgangspunktet er som nemnt at eigar av eigedom med bustad har plikt til å betale avfallsgebyr. Dersom du skal søkje om fritak, viser vi til rutinane BIR har for fritak og framstillinga nedanfor.

Forskrifta definerer bustad som ei sjølvstendig bueining som gir rom for kvile og matstell.¹⁶ BIR vurderer kor stort avfallsgebyret skal vere, og om vi eventuelt skal gi fritak, med utgangspunkt i den aktuelle bueininga. Vi kan ikkje gi fritak av sosiale grunnar knytte til abonnent eller kunde.

Dersom du skal søkje om fritak frå renovasjonsgebyret, skal du bruke eige skjema. Dette finn du på bir.no, eller du kan få det ved å vende deg til BIR. Dersom abonnenten er usikker på om det ligg føre høve til fritak, kan BIR vurdere saka konkret ved å sende kontrollør til den aktuelle eigedommen. BIR har også heimel til å sjølvstendig kontrollere grunnlaget for fastsetjing av – eller fritak frå – avfallsgebyret.¹⁷

Vi innvilgar fritak frå og med den 1. i månaden etter at vi har motteke datert søknad. Fritak har ikkje tilbakeverkande kraft. Vi kan gi samanhengande fritak frå renovasjonsavgifta for inntil 18 månader for bustad og inntil 12 månader for fritidsbustad.

Abbonnten/kunden har sjølv ansvar for å sende inn søknad om å forlengje fritaket når ein fritaksperiode går ut. I praksis sender likevel BIR varsel til abonnenten/kunden før fritaksperioden er over. Dersom abonnenten/kunden for eksempel har flytta eller har vore bortreist, kan det vere tilfelle der han eller ho ikkje får varselet. I desse tilfella gjeld hovudregelen om at abonnenten/kunden sjølv er ansvarleg.

Søknad om å forlengje fritak må setjast fram før sluttdatoen for det gjeldande fritaket. Dersom BIR ikkje får ny fritakssøknad innan sluttdatoen, blir det automatisk rekna ut gebyr frå sluttdatoen. Eventuelt nytt fritak kjem da til å gjelde frå og med den 1. i månaden etter at vi har motteke skriftleg søknad.

Fritak frå avfalsgebyr gir følgjande konsekvensar:

- Oppsamlingseiningar som er direkte knytte til den bueininga som det blir gitt fritak for, blir henta av BIR. **MERK: Dersom BIR ikkje finn oppsamlingseiningane, opphevar BIR grunnlaget for fritak. BIR varslar i desse tilfella kunden skriftleg.**
- Dersom vilkår/grunnlag for fritak blir endra eller fell bort før godkjend fritaksperiode er over, må abonnenten melde frå til BIR.
- Dersom grunnlaget for fritak ikkje er gyldig, blir fritak oppheva og gebyr rekna ut med tilbakeverkande kraft frå den datoen fritaket blei gitt.

NÆRARE OM DEI ENKELTE BUEININGANE OG FRITAKSGRUNNAR

Bustad og bueiningar

Bruksendring av bueininga kan føre til at renovasjonsgybyret må endrast – for eksempel dersom talet på bueiningar blir endra, eller dersom ho blir gjord om frå heilårsbustad til fritidsbustad. Søknad om bruksendring må sendast til den kommunen der eigedommen ligg. Når kommunen godkjenner bruksendringar, har abonnenten ansvar for å melde frå til BIR. Dette kan han eller ho gjere ved å sende kopi av bruksendringa på e-post til kundesenteret eller per post til BIR Privat.

¹⁶ Sjå fullstendig definisjon i § 2 i forskrifta og omtale av denne i kapittel 1 i rettleiaren.

¹⁷ Sjå § 5, 3. ledd og §10 i forskrifta.

Det kan vere grunnlag for fritak frå det ordinære avfallsgebyret dersom det kan dokumenterast at bustaden/bueininga ikkje skal vere i bruk i ein samanhengande periode på minimum seks månader. Dette kan for eksempel vere ei følgje av at eigaren av eininga er bortreist, at bueininga skal rehabiliterast, eller at ho skal brukast som ein del av ei anna bueining, for eksempel at hybel i kjellar blir gjort om til kjellarstove.

Vedtak om varig fritak ved samanslåing av éi eller fleire bueiningar krev at det blir lagt fram dokumentasjon på at anten vatn/avløp blir kopla frå eller plombert på kjøkenet og/eller kjøkeninneiinga er fjerna og/eller at bueininga blir bygd om / opna opp / slått saman. Med andre ord må det godtgjerast at den samanslåtte bueininga ikkje kan brukast separat frå resten av bustaden.

Følgjande omstende gir ikkje grunn for fritak frå renovasjonsavgifta:

- lite bruk/lite avfall
- eigar bruker ikkje bueininga sjølv
- bueiningar blir berre brukte delvis gjennom året, utan at krav om samanhengande butid er oppfylt
- fritidsbustad
- bustader/bueiningar manglar oppsamlingseining
- bustader/bueiningar har lang ved til hentestad for oppsamlingseiningar
- økonomiske, helsemessige og sosiale omstende
- bueininga blir brukt av familiemedlemmer over 18 år

Hyblar og bufellesskap

Bustadrom – hybel, rom i bufellesskap og liknande – som gir rom for kvile og matstell, er gebyrpliktige. Gebyrplikta gjeld rom med eige kjøken, men også der det på annan måte er mogleg med matstell i tilknytning til rommet, for eksempel ved at det er knytt til eit kjøken som blir delt av fleire. Dersom fleire einingar deler kjøken, blir gebyret rekna ut i tråd med dette eksempelet: To hyblar som deler kjøken, blir rekna som éi bueining og blir kravde for eitt gebyr; tre hyblar som deler kjøken, blir rekna som to bueiningar og blir kravde for to gebyr; fire hyblar gir to gebyr, fem hyblar tre gebyr osv.

Merk: Det er abonnenten som betaler avfallsgebyr for talet på bueiningar. Dette gjeld sjølv om bueiningane blir leigde ut, og sjølv om abonnenten er ei verksemd.

Fritidsbustader, campingvogner eller liknande

Fritidsbustader, campingvogner eller liknande¹⁸ blir definerte som bustader/bueiningar, jf. krav til bustad i underkapittelet over. Eigar av eigeidom som inkluderer slike bueiningar, har plikt til å betale gebyr. Dersom denne typen bueiningar er ubrukelege til formålet, eller rivne, kan det søkjast om varig fritak frå gebyrplikt.

Det er BIR som vurderer om det er grunnlag for fritak, og vi avgjer i samband med dette kva som blir rekna som ubrukeleg bustad.

Når fritidsbustaden blir brukt som heilårsbustad, blir renovasjonsgebyret rekna ut frå bruken som heilårsbustad. Heilårsbustader som blir brukte som fritidsbustad, er gebyrpliktige på lik linje med heilårsbustader.

¹⁸ Båtar og mobile brakker jf. kapittel 2 over.

Følgjande omstende gir ikkje fritaksgrunn for fritidsbustader, campingvogner eller liknande:

- Eigar/leigetakar bur i nærleiken eller i same kommune
- Bueininga ligg avsides og/eller er vanskeleg tilgjengeleg
- Bueininga er ikkje isolert
- Bueininga er lite eller ikkje i bruk

KONTROLL

For å sikre at gebyrplikta blir halden, og at gebyret blir rett fastsett, kontrollerer BIR jamleg mot eigedomsregisteret og annan offentleg informasjon. BIR gjennomfører også områdekontrollar. Desse kan omfatte utvendig og innvendig synfaring av bustad.

Sjå elles § 10 i forskrifta og kapittel 6 i rettleiaren.

Rettleiing for handtering av oppsamlingseiningar

Med oppsamlingseiningar meiner vi behaldarar, sekker, konteinarar eller nedkastpunkt som BIR godkjenner til bruk i innsamlingsverksemda si.

Ansaret abonnenten har for desse, omfattar både ansvar for bruk, plassering og reinhald.

For at BIR skal kunne tømme oppsamlingseininga, må ho vere lett tilgjengeleg. Ei eining som står lett tilgjengeleg langs ruta, gjer arbeidet vårt meir effektivt og bidreg til at renovasjonsprisane kan haldast låge.

Eit vilkår for at abonnenten har krav på innsamling er at innsamlingseininga skal vere tilgjengeleg på hentestaden mellom kl. 06.00 og 22.00 på tømmedagen. Eininga skal ikkje vere fylt meir enn at lokket lett kan lukkast. Avfallet skal vere forsvarleg pakka inn, og det skal ikkje pakkast fastare enn at eininga kan tømmast utan vanskar. Det er ikkje tillate å fylle oppsamlingseiningane slik at vekta stig over 30 kg per 140-liters oppsamlingseining.^{19 20} På vinterstid er abonnenten/kunden ansvarleg for at avfallet ikkje er frose fast og dermed ikkje lèt seg tømme.²¹

BIR kan påleggje abonnenten å endre hentestad ved mellombelse eller varige hindringar. Dette kan for eksempel vere stengde vegar, graving, snø islagde vegar, gjentekne vanskar med parkerte bilar og liknande. BIR vil i desse tilfella varsle dei abonnentane/kundane dette gjeld. Ein avtale om å køyre på privat veg kan innehalde eit eige avtalepunkt om dette.

Eventuelt søl frå tømminga skal fjernast av BIR. Vi har likevel ikkje ansvar for å fjerne avfall som nokon har sett frå seg eller etterlate seg i strid med reglane i forskrifta. Dette gjeld også avfall som er sett utanfor/ved sida av oppsamlingseining, og avfall frå overfylte behaldarar som er drege utover av fuglar, dyr etc.

¹⁹ Vektgrensene er forskjellige for ulike typar behaldarar.

²⁰ Maksvekt for oppsamlingseiningar er under utgreiing i tilknytning til arbeidsmiljømessige og tekniske prinsipp, og kan endrast i framtida.

²¹ Renovatørane har av HMS-omsyn ikkje høve til å grave ut avfall fra behaldarane med hendene.

PLASSERING AV BEHALDARAR OG BIR-SEKKER

Følgjande generelle krav blir sette for å lette innhentinga av avfall:

- Behaldar og BIR-sekk skal stå tilgjengeleg ved offentleg eller privat veg på tømmedagen. Med tilgjengeleg meiner vi forsvarleg, ikkje trafikkfarleg, plassering i vegkant like ved offentleg eller privat veg.
- Dersom behaldar og sekk står ved ein privat veg, bør vegen vere godkjend av BIR for transport med tyngre køyretøy.²²
- BIR-sekker skal setjast ved sida av behaldaren på tømmedagen.
- Det er viktig at renovatøren får tilgang til og kan transportere behaldaren ved tømning. Kunden er ansvarleg for at bilar, sykklar, barnevogner, klessnorer, husdyr og liknande ikkje er unødige hindringar. Dører og portar må vere opne. Alle tersklar og vertikale hindringar må vere utstyrte med rampe eller liknande hjelpemiddel.
- Maksimal helling på transportveg for manuell transport av behaldaren på ramper er 25 prosent.

For plassering av konteinorar gjeld følgjande generelle krav:

- Hentestad for konteinar skal vere lett tilgjengeleg og ha eit plant og fast underlag. Det skal vere tilstrekkeleg areal rundt konteinaren slik at han kan tømmast utan vanskar:
 - o Det må vere minimum 10 meter klaring framfor konteinaren.
 - o Det må vere minimum 4 meter klaring over konteinaren.
 - o Konteinaren kan ikkje stå over kumlokk.

Dersom burettslaget/sameiget ditt skal etablere nye avfallsløysingar, sjå den renovasjonstekniske rettleiaren vår. Her finn du BIR sine tilrådingar for kva avfallsløysingar du kan velje, og korleis du skal plassere dei.

Når det gjeld bossugløyser, må det vere nok plass til at bossugbilen kjem lett fram til det aktuelle sugepunktet.

Hentestad må ikkje etablerast slik at plassering av tømmebil kan vere trafikkfarleg eller kan vere til hinder for trafikken.

Abonnten sitt ansvar for oppsamlingseininga

Med oppsamlingseiningar meiner vi behaldarar, sekker, konteinorar eller nedkastpunkt som BIR godkjenner til bruk i innsamlingsverksemda si. Det er abonnten som har det økonomiske ansvaret for oppsamlingseininga.²³

OPPSAMLINGSEININGA OG BIR-SEKKEN

Abonnten er sjølv ansvarleg for at oppsamlingseininga ikkje skader omgivnader eller miljø når ho blir sett fram på tømmedagen. Det er også viktig å tenkje over den brannfaren som særleg oppsamlingseiningar i plast kan ha når dei står plasserte inntil ein husvegg.

²² § 8 i forskrifta set krav til køyring på privat veg. Sjå også omtale av denne føresegna nedanfor.

²³ Forskrifta § 6, 4. ledd

For å unngå brann set forsikringselskapa krav i forsikringsavtalen til korleis avfallsbeholdarar skal plasserast. I hovudsak er det sett følgjande krav²⁴:

- Brennbart avfall og brennbart materiale som ligg fritt eller i avfallsbeholdarar, skal plasserast slik at brann i desse ikkje kan smitte til byggverk, og uansett minst fem meter frå yttervegg. Unngå i tillegg å plassere dei under tak, i skur eller på overdekte lasteramper. Sjekk med forsikringselskapet ditt om kva avstandskrav som gjeld i forsikringsavtalen din.
- Brennbart avfall og brennbart materiale kan likevel plasserast nærare bygning dersom det er oppbevart i lukka og låst avfallsbeholdar konstruert slik at brann ikkje kan spreie seg frå eininga.
- Når brann oppstår som følgje av brot på desse tryggleiksforskriftene, kan det føre til at erstatninga blir redusert.

Dersom oppsamlingseininga utgjer ein skaderisiko, for eksempel ved for mykje vind eller is, skal ho sikrast på ein eigna måte som ikkje er til større hinder for tilkomst eller tømning for renovatørane våre. Eventuelle permanente sikringar, der det er nødvendig, skal avtalast på førehand med BIR.

Abonnenten/kunden er ansvarleg for å trekkje oppsamlingseininga tilbake til eigen eigedom etter at ho er tømd. Oppsamlingseininga skal ikkje stå på offentlig veg eller fortau utanom på tømmedag.

Er oppsamlingseininga blitt øydelagd, kontakt BIR for å få reparert eller erstatta oppsamlingseininga. Er oppsamlingseininga øydelagd av andre årsaker enn normal slitasje, må abonnenten erstatte dette økonomisk. Dette omfattar for eksempel skadar som følgje av at eininga er merkt med måling eller liknande.

Abonnenten har ansvar for at det er rett oppsamlingseining som står ved eigedommen.

Adresse/gnr./bnr. står på etiketten som er klistra på sida av oppsamlingseininga. Ta kontakt med kundesenteret hos BIR på tlf. 815 33 030 dersom det er tvil om oppsamlingseininga tilhøyrer abonnenten.

Dersom oppsamlingseininga blir borte, oppfordrar vi til å søkje i nærområdet. Dersom det ikkje gir resultat, meld frå til kundesenteret hos BIR på tlf. 815 33 030. Oppsamlingseininga blir da registrert som sakna. Dersom det bortkomne oppsamlingseininga må erstattast, blir abonnenten belasta med eit gebyr som tilsvare kostnaden på oppsamlingseininga. Gebyret blir refundert dersom det sakna oppsamlingseininga kjem til rette innan éin månad etter at ho blei erstatta. Refusjon føreset at BIR blir informert om at den opphavlege oppsamlingseininga er kommen til rette.

Behaldaren er utstyrt med databrikke som identifiserer henne.²⁵ BIR vil derfor kunne registrere om behaldaren blir tømd ein annan stad. I slike tilfelle tek BIR kontakt med abonnenten som har meldt oppsamlingseininga som sakna.

Abonnenten er sjølv ansvarleg for å reinhalde oppsamlingseininga.

²⁴ Jf. informasjonsbrosjyre gitt ut av Norsk brannvernforening, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap og Finansnæringens Fellesorganisasjon.

²⁵ RFID-brikke

VED SKADE

Er det skade på konteinar, meld frå til BIR.

Er det skade på bossuganlegg, meld frå til leverandør.

Særlege retningslinjer eller avtalar knytte til bossug, nedgravne fellesløysingar og liknande.

§ 6 i forskrifta regulerer kva ansvar abonnenten og kunden har for oppsamlingseiningane, og korleis dei skal bruke einingane.

Regulering av bruk og ansvar for bossug, nedgravne løysingar og liknande kan variere og byggjer derfor på ei konkret vurdering. I dei tilfella der BIR er eigar av eit innsamlingsanlegg, kan BIR fastsetje eigne retningslinjer. I dei tilfella der anlegget er eigd av andre, blir det inngått avtale.

Kapittel 5: Teknisk informasjon

Relevante rettskilder: Forureiningslova § 30.

Forskrift om handtering av avfall frå hushald § 7 og 8.

Krav om renovasjonsteknisk plan

Val av utstyr for å samle opp avfall kan få noko å seie i mange samanhengar. Val av stasjonær avfallsløysing er noko som burettslaget og/eller sameiget må leve med i mange år etter at det er installert. Det same må BIR, som skal stå for å tømme desse anlegga. Feil val kan derfor få økonomiske konsekvensar for begge partar.

BIR ønskjer å leggje til rette for ei innsamling og ein transport av avfall som er miljømessig god, økonomisk og effektiv. BIR har lang erfaring med og kunnskap om ulike renovasjonsløysingar. Vi er oppdaterte på ny avfallsteknologi og det framtida gir av befolkningsgeografisk utvikling i områda våre.

Denne kunnskapen, sammen med nødvendigheten av gode avfallsløysningar, medfører at BIR må være en aktiv rådgiver i kommunens planprosesser. BIR vil arbeide aktivt for å få på plass gode samhandlingsrutiner med kommunene for å sikre at avfallsløysningar vurderes i planprosessene og inkluderes i plantegningar og planbestemmelser i kommune- og reguleringsplaner.

Konkret inneber dette at BIR gir råd og rettleiing ved val av renovasjonsløysingar i nye utbyggings- og transformasjonsområde. Dette gjer vi for å sikre at kapasitet, teknologi, plassering m.m. skal høve til den typen bilar som skal hente avfallet, og at løysingane som blir valde, legg til rette for kjeldesortering.

For å sikre at utbyggjarar og burettslag har føreseielege vilkår i slike prosessar, krev BIR at det blir utarbeidd renovasjonsteknisk plan, og vi har utarbeidd ein renovasjonsteknisk rettleiar (RTV), og vil i tiden fremover arbeide for å utvikle en renovasjonsteknisk norm (RTN).

Køyring på privat veg

BIR krev at privat veg som blir brukt fram til hentestaden, skal vere køyrande for større køyretøy og gi høve til at køyretøya skal kunne snu. Privat tilkomstveg skal tole akseltrykk på 13 tonn, ha vegbreidd på minimum 3,0 meter og fri høgde på minimum 4,0 meter.

I fleire av BIR-kommunane er oppsamlingseiningane blitt henta på privat veg i mange år. I den same perioden er bossbilane blitt større og meir avanserte. Vegane er likevel ikkje utbetra i takt med denne utviklinga. Det å køyre store, tunge bossbilar på dårlege vegar kan vere ein risiko både for personell og materiell, men også for omgivnadene vi ferdast i. BIR ønskjer ikkje å ta ein slik unøddig risiko. Vi oppmodar derfor veglag og grunneigarar om å formalisere bruken av privat veg med oss. For å avgrense risikoen, krev BIR avtale med grunneigarar og/eller veglag om å køyre på private vegar.

Ein vegavtale skal sikre at kvaliteten på vegen blir vurdert med utgangspunkt i at han skal tole belastninga frå køyretøya frå BIR, og at tryggleik for mjuke trafikantar og menneskapa til BIR er tekna hand om på ein tilfredsstillande måte. I tillegg er det nødvendig med forsikringar om at vegen jamleg blir halden ved like, brøytta og strødd om vinteren. Der vegen ikkje står fram som sikker, eller der det

ikkje er råd å inngå vegavtale, kan BIR la vere å bruke vegen. Hentestaden for oppsamlingseininga blir da plassert på næraste forsvarlege stad eller ved næraste offentlege veg.

Framlegg til avtale om køyring på privat veg ligg på bir.no, eller de kan få det ved å kontakte kundesenteret vårt.

Arbeidet med å inngå avtalar om køyring på privat veg er ein prosess som er i gang i BIR. Dette inneber at reglane i forskrifta ikkje tek til å gjelde med ein gong der det er etablert praksis for å hente avfall ved å bruke privat veg utan at det ligg føre ein avtale. Når det kjem nye førespurnader om å hente avfall ved å bruke privat veg, skal det likevel alltid inngåast avtale.

Kapittel 6: Administrative reglar

Relevante rettskilder: Forureiningslova §§ 34, 37, 48, 49, 50, 83 og 85.

Forskrift om handtering av avfall frå hushald §§ 9, 10, 11, 12, 13, 14 og 15.

Avfallsgebyr

På området hushaldsrenovasjon må BIR følgje regelverket om sjølvkost. Sjølvkost inneber i utgangspunktet at prisen for tenesta ikkje skal vere høgare enn kostnaden for innsamlinga pluss behandlingsutgifter.

Sjølvkost kunne ha vore rekna ut direkte ut ifrå kvar enkelt abonnent på grunnlag av det han eller ho leverer av mengd og ulike typar avfall. Ei slik utrekning ville ha vore heilt i tråd med prinsippet om at forureinar skal betale. Avgrensingar i tilgjengeleg teknologi og prinsippet om at kostnadene skal reknast ut uavhengig av kommune og kvar eigedommen/bustaden ligg, fører til at det er svært vanskeleg og kostnadskrevjande å rekne ut avfallsgebyr for kvar abonnent. Tenesta er derfor prisa ut frå ein normert sats.

Kvart år fastset kommunestyre/bystyre/heradsstyre prisen for renovasjonstenesta i eit gebyrvedtak som gjeld for kvar enkelt kommune. Prisen reflekterer som nemnt dei kostnadene som er knytte til å levere tenesta til alle kundane våre. Resultatrekneskapen til BIR skal ut ifrå sjølvkost gå i balanse i eit perspektiv på frå tre til fem år. Dette inneber at overskot og underskot i denne perioden samla skal gå i null.

BETALINGSMODELLAR

Da denne rettleiaren blei utarbeidd (2013), hadde BIR to betalingsmodellar: éin for Bergen kommune og éin for dei åtte andre BIR-kommunane.

I Askøy, Fusa, Kvam, Os, Osterøy, Samnanger, Sund og Vaksdal blir renovasjonsgebyret rekna ut på grunnlag av talet på tømningar og kor stor oppsamlingseininga er (standard volum på oppsamlingseininga for bustad er 140 liter). Utrekninga av den delen av gebyret som skal dekkje kostnaden for oppsamlingseininga, blir gjord på grunnlag av faste prisar på papir, plast og restavfall. (For gjennomsnittsabbonnten blir behaldaren tømd kvar 14. dag.)

I Bergen kommune er prisane fastsette på grunnlag av ulike typar abonnement. Storleiken på oppsamlingseininga, talet tømningar per måned, om det er fleire brukarar av eininga, og om bueininga komposterer avfall, er avgjerande for kor stort gebyret skal vere.

Det blir gjort påslag for delfinansiering av det røyrbaserte innsamlingssystemet i Bergen sentrum (Bossnett). Det blir også gjort kommunalt påslag for etterdrift av deponi og administrative gebyr.

BIR gir tilskot for tiltak som er med på redusere avfallsmengda, for eksempel kompostering av matavfall og bruk av tøybleier.²⁶

Avfallsgebyr for fritidsbustader er delt inn i fire kategoriar, der kategori éin er 100 prosent av standardgebyret.²⁷ Dei tre andre kategoriane er graderte med 25–50 prosent av standardgebyret vurdert ut ifrå om fritidsbustaden har innlagt vatn og straum, og avstanden frå køyrande veg eller

²⁶ Sjå framstilling under overskrifta matavfall i kapittel 3 over.

²⁷ Dette vil typisk vere hytter som er meir besøkte enn private familiehytter – for eksempel firmahytter, lagshytter og utleiehytter.

brygge. Campingvogner og liknande som blir brukte som fritidsbustad, blir alltid rekna ut i kategori nummer fire.

Fritidsbustader, campingvogner, brakker, båtar og liknande som blir brukte som ordinær bustad, betaler fullt standardgebyr.

Sjå utfyllande informasjon på bir.no eller ta kontakt med kundesenteret vårt på telefon 815 33 030.

BETALING FOR Å LEVERE AVFALL PÅ ATTVINNINGSTASJON

Når det skal leverast avfall på attvinningsstasjon, betaler både hushaldskundar og næringskundar. Betalinga blir rekna ut på grunnlag av mengd avfall i kubikkmeter.

Hushaldskundar betaler ein lågare sats sidan ein vesentleg del av kostnadene knytte til å behandle avfallet vidare og å drive attvinningsstasjonane blir dekte av renovasjonsgebyret.

Sidan det ikkje er renovasjonsgebyr knytt til næringsverksemd, betaler næringskundar ein høgare sats.

Kontroll og handheving av forskrifta

I formålsregelen i forskrifta²⁸ presiserer kommunane at eit formål med forskrifta skal vere å sikre ei miljømessig, økonomisk og helsemessig forsvarleg oppsamling, innsamling og behandling av hushaldsavfall, og bidra til å realisere dei pliktene som Stortinget har pålagt kommunane gjennom forureiningslova.²⁹

For å sikre at vedtaket i kommunen (forskrifta) blir implementert og følgt, er BIR delegert mynde til å kontrollere og granske.

Formålet med kontroll er å følgje opp forsøplingsproblematikk og korrekt brukarbetaling ved attvinningsstasjonane våre. Generelt sett skal kontroll hindre at renovasjonsordninga blir misbrukt. Vi skal kontrollere at alle bustader i kommunen er knytte til renovasjonsordninga.

BIR skal også føre kontroll med at verksemdar ikkje bruker dei ordningane som gjeld for hushaldsavfall, utan kostnadsdekning. Dette må ein sjå i samband med pliktene i EØS-avtalen og forbodet mot kryssubsidiering.

Omgrepet gransking tek utgangspunkt i forvaltningslova § 15, som fastset reglar for korleis blant anna husundersøking skal utførast. Reglane i forvaltningslova gjeld dersom BIR skal kontrollere innmeld bustad.

Dette inneber blant anna at kontrollørar som oppsøker ein privat eigedom, skal ha sendt ut førehandsvarsel om kontroll og kva oppdraget gjeld. Han skal legitimere seg ved oppmøte. Den som eig eigedommen/bueininga som skal granskast, har rett til å ha vitne til stades og har klagerett³⁰.

Når vi får melding om forsøpling på returpunkt og hentestader, vil kontrollørane våre om mogleg kontakte forsøplar med beskjed om å rydde opp innan rimeleg tid. Der det ikkje er klart kven avfallet

²⁸ § 1 i forskrifta

²⁹ Forureiningslova § 30, 1. ledd

³⁰ Forvaltningslova § 15, 1., 2. og 4. ledd.

skriv seg frå, vil kontrollørane rydde opp og eventuelt prøve å identifisere ansvarleg for forsøplinga ved å gå gjennom avfallet.

Dersom det ligg føre dokumentasjon som knyter avfallet til ein bestemt person, vil han eller ho stå for kostnadene ved å rydde opp i avfallet. Kostnaden skal dekkje dei faktiske utgiftene knytte til å rydde opp. Denne praksisen spring ut av prinsippet om at forureinar skal betale.

BIR kan også kontrollere opplysningar om opphavet til avfallet når det blir levert på attvinningsstasjonane. Dette blir gjort ved at kunden blir spurd kva bustad avfallet kjem frå. Kontrollørane våre kan da i etterkant oppsøkje den aktuelle bustaden for å stadfeste at for eksempel bygningsavfallet skriv seg frå ein eigedom som den som leverer avfallet, sjølv eig og bruker.

Dersom attvinningsstasjonane våre blir misbrukte av same kunden fleire gonger, kan vi avvise han eller henne.

BIR har ikkje heimel til å straffe, men vil vurdere å melde saker som vi ser på som alvorlege brot på forskrifta. Slike regelbrot kan straffast med bøter.³¹

Enkeltvedtak og klage

På somme område har BIR fått mynde til å gjere enkeltvedtak. Enkeltvedtak kan definerast som avgjerd eller vedtak som gjeld rettar og plikter til éin eller fleire bestemte personar.³² Dette kan for eksempel vere vedtak om å innvilge eller avslå søknad om fritak frå renovasjonsgebyr. Det kan også vere pålegg om å rydde og fjerne ulovleg plassert avfall, eller vedtak om å gjennomføre kontroll og gransking.

Når BIR gjer enkeltvedtak, gjeld reglane i forvaltningslova. Særleg viktig er retten til å klage på vedtaket.

Klage skal fremjast innan tre veker etter at vedtaket er motteke. BIR ber om at klaga blir fremja skriftleg for å sikre dokumentasjon. For å sikre at BIR gjer vedtak på rett grunnlag, er det viktig at klaga blir grunnlagt, og at det blir lagt fram dokumentasjon der det er mogleg.

Send klaga til:

BIR Privat AS, Marknadsavdelinga, Postboks 6004 Bedriftssenter, 5892 Bergen.

Klaga kan også sendes via e-post til: bir@bir.no

BIR skal svare på klaga så raskt som råd og innan rimeleg tid. Når det er fremja klage, vurderer BIR om det er grunnlag for å gjere om det opphavlege vedtaket. Dersom BIR avgjer å halde ved lag det opphavlege vedtaket, blir saka send over til klagenemnda i BIR. Det er ikkje råd å klage på vedtaka i klagenemnda. Medlemmene i klagenemnda er oppnemnde politisk av kommunane som eig BIR.

Forskrifta i høve til anna lovgiving

Forskrifta er gitt med heimel i forureiningslova § 30, 3. ledd. Dette hindrar likevel ikkje at anna spesiallovgiving kjem i bruk i einskildtilfelle.

³¹ Heimel for straff er forureiningslova § 79, 2. ledd.

³² Forvaltningslova § 2, bokstav b.

Tilhøvet til andre styringsorgan og etatar

Det ansvaret BIR har for hushaldsavfall, har både ei miljøside, ei helseside og ei estetisk side. Avfallshandtering er ei viktig samfunnsoppgåve. BIR samarbeider tett med kommunane, særleg innanfor helse, trafikk og brannvern.

BIR er også deltakar i ulike samarbeidsforum for å avgrense forureining og forsøpling. Dette gjer at vi tek kontakt med helsevernstyresmaktene der det er forsøpling og forureining som er så omfattande at det kan få konsekvensar for helse eller hygiene.

Det at andre etatar i kommunen har ansvar for tilgrensande område, fører til at ulike regelverk kjem inn. Eit eksempel på dette er politivedtektene for Bergen sentrum, der trafikketaten har mynde til å gi bøter. BIR kan handheve og krevje å få dekt kostnadene ved utgifter knytte til forsøpling rundt returpunkt, hyttepunkt, samlingsplassar for behaldarar og konteinarar i tillegg til bossuganlegg og andre hente- og leveringsstader.